ל"ל אחיך א"ל אמאי קא
מחייך, ב) מנחות לג:,
ג ברכות ט: ע"ש,

ד) ועמ"ם בס"ד על גליוו

וכו׳],

סעיף ב בהגהן: לו ב מיי׳ פ״ד מה דעות הלכה [ו] ט:

דעות הנכה נון ע. לח ג ד מיי פי״ד מהלי אבל הלכה כו ופ״ב מהלי מלכים הלכה א טור ש"ע י"ד סיי שמח סעיף א [וברב אלפס עוד במועד קטן דף רנב:]:

רבינו חננאל

נתפרדה חבילתי. אונקלוס בר קלוניקוס איגייר שדר קיסר גונדא דרומאי בתריה משכינהו בקראי וייריוהו הדר גירינהו החו שדר אחריני ואמר להו לא תימרו ולא מידי אמר להו אימא לכו מילחא בעלמא ניפרא נקיט נורא לאפיפירא שהוא פחות ממנו האבוקה לפניו וכז להגמונא הגמונא לקומא קומא הוא המלך מי נקיט אבוקה קמי חד אמרו ליה לא אמר להו והא בישראל כתיב וה׳ הולך לפניהם יומם וגו׳ יש אומה בעולם כמותם איגיור הדר שדר וכו׳. ויאמר ה׳ לה שני גוים בבטנך שני גאים בדור אחד זה אנטונינוס ורבי שלא פסק משולחנם לא חזרת ולא קישות קישואים קטנים יום אנון: מתני' יום הלידה ויום המיתה דברי רבי מאיר וחכמים אומרים כל מיתה שאין בה שרפה עבודת כוכבים היא אי הכי הא דתניא שורפין על המלכים ולא מדרכי האמורי אנן היכי שרפי׳ ובחקותיהם לא תלכו ודחי' לא דכולי עלמא שרפה לאו חוקת עבודת סבר לא שנא מיתה שיש בה שרפה ולא שנא מיתה להו ופלחי בה לעבודת כוכבי' ורבנן סברי מיתה מיתת אדם חשוב שיש בה שרפה פלחי לה לעבודת אדם שאין בה שרפה לא . חשיבא להו ולא פלחי בה לעבודת כוכבים: גופא שורפין על המלכים ולא מדרכי האמורי שנאמר אבותיך וגו'. וכשם ששורפין על המלכים ששורפין על הנשיאים כך שורפין על הנשיאים ומה שורפין עליהם ומה שורפין עליהם מיטתן וכל כלי תשמישן ב. סוגן יכל כלי ונשמיט ימעשה ומת רבן גמליא ישרף עליו אונקלו אונקלוס רשרעים מוה יאוקימ׳ בסוס שהיה רוכב עליו ומקשי׳ ובהמה טהורה אין עוקרין עליו והתניא עיקור שיש בה

בפרק כילד מעברין (עירובין דף נו.) נראה לנון נראה סס כולן מיני שררה הן זה למעלה מזה: **קומא.** מלך: שני גיים כתיב חיים והא תניא נראה סם המוח לא קשיא כאן בימות החמה כאן בימות וה כא מיעקב: חורש. הגשמים י"ל דמיירי הכא בעת שהוא סם חיים ועוד יש ספרים דגרסי וקרינן גוים: אנטונינום ורבי. זה בא מעשו וזה בא מיעקב: חורש. התם כאן בעלין כאן באתהות שהאתהות הם לעולם חיים והכא

נתפרדה חבילה אונקלום בר קלונימום נמי איירי באמהות ואע"ג דאמרינן י איגייר שדר קיםר גונדא דרומאי אבתריה שרבי לא נהנה מן העולם אפילו משכינהו בקראי איגיור הדר שדר גונדא באלבע קטנה מ"מ אוכלי שולחנו היו דרומאי [אחרינא] אבתריה אמר להו לא רנים: שלא פסקו משלחנם צנון. תימרו ליה ולא מידי כי הוו שקלו ואזלו אמר אין זה רבותה הלה שהיו מרבים להו אימא לכו מילתא בעלמא ניפיורא נקט סעודת שולחנם שהיו לריכין לחתך ולהפך מאכל ולהרחיב בני מעיים: נורא קמי פיפיורא פיפיורא לדוכסא דוכסא ואר חוקה היא היכי שרפיגן.מימה להגמונא הגמונא לקומא קומא מי נקט קפריך דלמא לעולם נורא מקמי אינשי אמרי ליה לא אמר להו חוקה היא וכיון דכתיבא באורייתא 'הקב"ה נקט נורא קמי ישראל דכתיב יוה לא גמרינן מינייהו דהכי אמרינו בפ׳ הולך לפניהם יומם וגו' איגיור [כולהו] הדר ד' מיתות (סנהדרין דף נב:) גבי מלות שדר גונדא אחרינא אבתריה אמר להו לא הנהרגין דרבנן אמרי בסייף כדרך שהמלכות עושה ור' יהודה סבר תשתעו מידי בהדיה כי נקטי ליה ואזלי בקופין ותניא אמר להם ר' יהודה חזא מזוזתא [דמנחא אפתחא] אותיב ידיה לחכמים יודע אני שמיתה מנוולת עלה יואמר להו מאי האי אמרו ליה אימא היא זו אבל מה אעשה שהרי אמרה לו את אמר להו מנהגו של עולם יימלך תורה ובחוקותיהם לא תלכו אמרו בשר ודם יושב מבפנים ועבדיו משמרים לו כיון דכתיב הריגה באורייתא אנן אותו מבחוץ ואילו הקב"ה עבדיו מבפנים לא גמרינן מינייהו דאי לא תימא הכי והוא משמרן מבחוץ שנאמר ²ה' ישמר הא דתניא שורפין על המלכים ולא צאתך ובואך מעתה ועד עולם איגיור תו מדרכי האמורי אנן היכי שרפינן אלא לא שדר בתריה יויאמר ה' לה שני גוים כיון דכתיבא באורייתא לאו אנן מינייהו בבמנך מאמר רב יהודה אמר רב מאל תקרי קא גמרינן ה"נ וכו' וא"כ מאי פריך ומיהו הא לא קשיא דאיכא למימר גוים אלא גיים זה אנטונינום ורבי שלא פסקו דרבנן דמתניתין היינו ר' יהודה מעל שולחנם לא חזרת ולא קישות ולא צנון דהתם (א) לא חייש לכתיבה דאורייתא אכן קשיא דהכא מסקינן דלכ"ע שריפה לאו חוקה היא והתם משמע דחוקה היא לכ"ע והוה אסירא אי לאו טעמא דכיון דכתיב וכו׳ לכך פירש ר"י דתרי גווני חוקה הוו אחד שעושין לשם חוק לעבודת כוכבים ואחד שעושין לשם דעת הבל ושטות שלהם והכא בשמעתין מיירי באותו חק שעושים לשם עבודת כוכבים

וה"פ ר"מ סבר שריפה לאו חוקה היא

לעבודת כוכבים להכי פריך ואי חוקה

לעבודת כוכבים אנן היכי שרפינן והא

כתיב ובחוקותיהם לא תלכו ואע"ג

דכתיבא באורייתא יש לאסור כיוו

שלהם הוא חק לעבודת כוכבים דומיא

דמלבה כשהיו מקריבין עליה אבות

סיתה אהובה לפניו משעשאוה

האמוריים חק לעבודת כוכבים שנאה

והזהיר עליה דכתיב (דברים טו) לא

תקים לך מלבה ומסיק אלא דכ"ע

נספרדה הכילה. אהבתינו שנקשרה נפש בנפש: גונדא. גדוד: צנון וחזרת לא בימות החמה ולא בימות הגשמים.והא דאמרינן א נטושיע ייד סיי נפס ניפיורה נקיט נורח לאפיפיורה. נוטל ומוליך האבוקה לפני אפיפיור.

> בלע"ו: חיתוך והיפוך מועילין למאכל: פלחי בה. עושין אותו יום איד קבע כל ימי בנו העומד תחתיו: אלמא. מדלא תלי ר"מ טעמא בשריפה אלמא לאו חק העובדי כוכבים הוא לשם עבודת כוכבים: ורבנן. דתלו טעמייהו בה קסברי חוקה היא להם: ולא מדרכי האמורי. אינה מדרכי האמורי לחוש ללא תעשה כמעשיהם (שמות כג): השיבותה הוה. מי ששורפין עליו מרחין שמיתתו חשובה להם חשיבה להם המיתה ששרפו עלה ופלחי לעבודת כוכבים: בשלום חמות. בלדקיהו כתיב: שבעים מנה לורי. משמע הכסף שרף. לורי משקל של זור והוא כ״ה סלעים והסלע ד' דינרים והדינר הוא משקל זהוב קושטנטינ״ה: בשבעים מנה. כלי תשמיש היו שוין שבעים מנה: ומידי אחרינא לא. מפסדינן אלא כלי משמישו: עוקרין. בהמה. הגידין לבד שעל פרסותיה עוקר וחותך אפוגרימ"ט בלע"ז: נסוס שרכב עליו. דהוח כלי תשמיש: עיקור שיש בה טריפה. שהבהמה נטרפת בו אסור לעשותו ואף על פי שאין סופו ליהנות ממנה אסור לגרום לבהמה טריפות בידים: מנשר

סדבי רבי ישמעאל למה נקרא שמן קישואין מפני שקשין לגופו של אדם סדבי רבי ישמעאל כחרבות לא קשיא הא ברברבי הא בזומרי: יום הלידה ויום המיתה: מכלל דר"מ סבר לא שנא מיתה שיש בה שריפה ולא שנא מיתה שאין בה שריפה פלחי בה לעבודת כוכבים אלמא שריפה לאו חוקה היא מכלל דרבנן מברי שריפה חוקה היא והא תניא ישורפין על המלכים ולא מדרכי האמורי ואי חוקה היא אנן היכי שרפינן והכתיב יובחוקותיהם לא תלכו אלא דכ"ע שריפה לאו חוקה היא אלא חשיבותא היא והכא בהא קמיפלגי ר"מ סבר לא שנא מיתה שיש בה שריפה ולא שנא מיתה שאין בה שריפה פלחי בה לעבורת כוכבים ורבגן סברי מיתה שיש בה שריפה חשיבא להן ופלחי בה ושאין בה שריפה לא חשיבא ולא פלחי בה גופא ישורפין על המלכים ואין בו משום דרכי האמורי שנאמר ⁵בשלום תמות ישורפין ובמשרפות אבותיך המלכים וגו' יוכשם ששורפין על המלכים יכך שורפין על הנשיאים ומה הם שורפין על המלכים מימתן וכלי תשמישן ומעשה שמת ר"ג הזקן ושרף עליו אונקלום הגר שבעים מנה צורי והאמרת מה הן שורפין עליהם מימתן וכלי תשמישן אימא בשבעים מנה צורי ומידי אחרינא לא והתניא יעוקרין על המלכים ואין בו משום דרכי האמורי אמר רב פפא סום שרכב עליו ובהמה מהורה לא והתניא יעיקור שיש בה

לא בימות החמה ולא בימות הגשמים ראמר מר יצנון מחתך אוכל חזרת מהפך מאכל קישות מרחיב מעיים והא תנא

לאו חוק היא לשם עבודת כוכבים ומ"מ הוא חק הבל ושטות ובפ' ד' מריפה אסור ושאין בה מריפה מותר יואיזהו עיקור שאין בה מריפה המנשר מיתות (סנהדרין דף נב:) משתעי חק הוא משום חשיבות לפי מסקנא דהכא ולהכי אפילו רבי יהודה מודי דלא גמרינן מינייהו אי כתיבא בדאורייתא (ב) ולאו חק לעבודת כוכבים הוא אבל ודאי אי לא הוה כתיבא בדאורייתא לא היה לנו להתנהג אף במנהגן של שטוח וסייף אינו כתיב בקרא אלא לשון הריגה כתיב ויש לקיימו בקופיץ ואפילו בעיר הנדחת נמי דכתיב (דברים יג) לפי חרב איכא למימר דקופיץ הוא בכלל חרב ורבנן סברי דאיכא טעמא התם דקופיץ מיתה מנוולת לא עבדינן כדאמרינן התם: צרכךרין עד המדבים. וא"ת ואמאי לא פריך והאיכא נער בעלי חיים כדפריך לקמן (דף יג.) גבי נושא ונותן בשוק של עבודת כוכבים דבשלמא משום בל תשחית ליכא דכיון דלכבודו של מלך עושין כן אין כאן השחתה אלא הוי כמו מכריכין של מאה מנה אלא לער בעלי חיים איך הותר וי״ל דשאני כבוד המלך שהוא כבוד לכל ישראל ואמי כבוד רבים ודחי לער בעלי חיים 🌣: עיקור שיש בה מריפה. פ״ה דאסור לגרום טריפות לבהמה טהורה בידים ותימה וכי קדשים הם שיהא אסור לגרום להם טריפות ואי משום בל תשחית הוא אם כן היכי מוכח מהכא דמיירי בבהמה טהורה אפילו בבהמה טמאה נמי שייך איסור בל תשחית ועוד קשיא דבתוספתא משמע דאסור ומותר אאכילה קאי לכך נראה לפרש אסור באכילה והכי תניא בהדיא בחוספתא דשבת (פ"ח) עוקרין על המלכים ולא מדרכי האמורי עיקור שיש בה טריפה אסור באכילה ומותר בהנאה עיקור שאין בה טריפה מותר באכילה וא"ת מאי קמ"ל ברישא פשיטא דאסור באכילה ויש לומר דמותר בהנאה אנטריכא ליה שלא לאסור בהנאה מפני כבוד המלך

וגם בסיפא אלטריכא לאשמעינן אף היתר אכילה שלא יאסר מפני כבוד המלך:

נרכות מ: דמלוה להסביר], דרכות מ: דמלוה להסביר], ד) לקמן כט., ו) [תוספתא לייטוג"ה בלע"ז: לנון. רפנ"ה שבת פ"ח ה"טו סנהדריו נב:, ז) [תוספתא שבת פ״ח ה״ט ותוספתא סנהדרין ים אמשפעות שתהארץ פ"ד ה"ב], א) [מוספתל שבת פ"ח ה"ב], א) [שם], א) [שם], א) [לקתן יג.], ל) [כתובות קד.], ל) [וע"ע תוספות ב"ת לב: ד"ה מדברי שניהם תורה אור השלם ין יְּבְּניהֶם יוֹמֶם בְּעֲמוּד עְנָן לַנְחֹתָם הַדֶּרָךְ וְלַיְלָה בְּעַמוּד אֵשׁ הָאִיר לָהֶם לְלֹכֵּה יִיּיִ וִלִּיִּלִי- וַיִיָּ הֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמֶם
בַּעְמוּד עָנֶן לַנְחֹתַם שמות יג כא ָּרְיֶּרְיְּהְי 2. יְיָ יִשְׁמְר צֵאתְרְ וּבּוֹאֶךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלְְם:

תהלים קכא ח 3. וַיֹּאמֶר יְיִ לְהֹּ שְׁנֵי גוֹיִם בְּבִטְנֵךְ וֹּשְׁנֵי לְאָמִים מִמֵעִיךְ יִפְּרֵדוּ וֹלְאֹם מְלְאֹם יָאֶמֶץ וְרָב יַעֲבֹד צְעִיר: בראשית כה כג .4 כמעשה ארץ מצרים גַּשְׁבְּתָם בְּה לֹא הַעֲשׁר וְיַשְׁבְּתָם בְּה לֹא הַעֲשׂר וְבְּמַעֲשֹׁה אָרֶץ בְּעַלְבַּוּ וְבְּמַעֲשֹׂה אָרֶץ בְּעַלְבַּוּ אֲשֶׁר אֲנִי מִבִּיא אֶרֶץ בְּעַשְׁר אָנִי מִבִּיא אָרֶץ בְּעַהְיַבְּם שְׁמָּה לֹא תַעֲשֹּׁוּ וּבְרָוּקְתִיהֶם לֹא תַלְכוּ:

וְלִיִּלְה:

ויקרא יח ג 5. בְּשֶׁלוֹם תְּמוּת וּכְמִשְׂרְפוֹת אֲבוֹתֶיךְ הַמְּלְבִים הָרִאשׁנִים אֲשֶׁר ָּהָיוּ לְפָנֶיףְ כֵּן יִשְׂרְפוּ לְךְ וְהוֹי אָדוֹן יִסְפְּדוּ לְךְ כִּי דַבר אַני דברתי נאָם ייַ:

הגהות הב"ח

(**ל**) תום' ד"ה ולי וכו' רבי יהודה דהתם דלא: :דלאו חק

לעזי רש"י

רפנ"א. צנון. , קושטנטינ״ה. אפוגרימ"ט

מוסף רש"י הא בזוטרי. יפין (ברכות ה:. שורפין על במור. שורפין על המלכים. שמתו, מטתן וכלי תשמישן, ואין בהן משום דרכי האמורי

תגלחת